

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

בפני כב' השופטת אילת גולן-תבורי

המבקשים
(הנתבעים)
1. פלוני
2. האפוטרופוס הכללי במחוז תל אביב

נגד

המשיבות
(התובעות)
1. פלונית
2. פלונית
3. פלונית

פסק דין

מבוא

1. המשיבות הגישו תביעה לביטול צו קיום צוואתו של המנוח ___ ז"ל. המנוח נפטר ביום 9.5.2000, וצו קיום הצוואה אשר ניתן ביום 12.10.2000 קיים את צוואתו האחרונה מיום 20.1.2000, בה ציווה את כל רכושו לאשתו. המשיבות (התובעות) הן בנותיו של המנוח מנישואיו הראשונים, והמבקש (הנתבע) הוא אחיה של אשת המנוח, הגב' ___, אשר הייתה נשואה לו קרוב לשלושה עשורים, וירשה אותו בשלמות.
2. **התביעה לביטול צו הקיום הוגשה ביום 16.10.2013, 13 שנים לאחר שניתן הצו.** לטענת המשיבות בתביעתן, יש לבטל את צו הקיום שכן המנוח קיבל תרופות המשפיעות על צלילות דעתו, סבל מבעיות שמיעה, אשתו מנעה קשר עימו בחודשים שלפני מותו, הצוואה נערכה בעברית, והיורש בצוואה אדם זר לו. לכן לטענתן, יש לבטל את צו הקיום, להשיב הרכוש לעיזבון, ולתת צו ירושה שהן היורשות.
3. המבקש עתר בטענת סף, כי לדחות את התביעה עוד בשלב מקדמי זה, מחמת שיהוי והתיישנות של 13 שנה. כך גם עתר לדחיית התביעה לגופה, לאחר שלטענתו אין בה כל ממש.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

לטענתו, המשיבות ידעו על פטירת המנוח, ידעו על צוואתו, ולא הגישו התנגדות לצוואה מטעמיהן. לא יתכן לאפשר להן כיום, לאחר כל כך הרבה שנים לטעון כנגדה.

4. נוכח הטענה כי יש לדחות את התביעה בשל שיהוי כבד והתיישנות, נקבע מועד לחקירת המצהירים בשאלות אלה, לאחריו הוגשו סיכומים.

צו קיום הצוואה

5. המנוח חתם על צוואה שכותרתה " צוואתו האחרונה של ____ ת. ז. (...) " ובה הוריש את כל רכושו - לאשתו קרוב לשלושים שנה, הגב' ____ (להלן "אשת המנוח" או "המנוחה"), ביום 20.1.2000. כמו כן הורה בצוואתו, כי אם אשתו לא תהיה בחיים במועד פטירתו - הוא מצווה את רכושו ל ____ (אח של אשתו, אחיו של המבקש).

6. המנוח נפטר ביום 9.5.2000 כאשר אשתו, גב' ____, בחיים.

7. ביום 12.10.2000 ניתן ע"י הרשם לענייני ירושה בתל אביב, צו קיום צוואה לצוואת המנוח מיום 20.1.2000, לפיה אשת המנוח ירשה בשלמות את רכושו של המנוח. המשיבות, בנותיו מנישואיו הראשונים, לא הגישו התנגדות לצו קיום הצוואה.

8. ביום 16.2.2003 ערכה אשת המנוח צוואה, בה הורישה את כל רכושה בשלמות לאחיה ____, הוא המבקש.

9. ביום 5.5.2005 נפטרה אשת המנוח, וביום 9.8.2005 ניתן צו קיום לצוואתה.

טענות המבקש

10. לטענת המבקש, המשיבות הן אמנם בנותיו של המנוח מנישואיו הראשונים, אולם לאורך שנים רבות לא היה למנוח קשר עמן. המנוח ואם-המשיבות התגרשו עוד בראשית שנות ה-70, ב ____ שבבריה"מ, והאם ניתקה אותן מהמנוח ולא אפשרה קשר לאורך כל השנים. הדבר לא השתנה גם לאחר שעלו לארץ, ולמנוח היו טענות כנגדן.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

11. בשנת 1974 המנוח התחתן בשנית עם הגב' _____, ועימה חי עד לפטירתו בשנת 2000. לא נולדו להם ילדים.
המנוח ואשתו עלו לישראל בשנת 1990. המנוח היה נכה מלחמת העולם השנייה, ואשת המנוח טיפלה בו במסירות עד לפטירתו.
12. המבקש הינו אחיה של אשת המנוח. לטענתו, גם לאחר שעלו המשיבות לישראל, באמצע שנות התשעים, לא נוצר להן קשר קרוב או רציף עם המנוח, והם נפגשו רק במפגשים אקראיים באירועים משפחתיים. גם לפני פטירתו היו ביניהם חילופי דברים קשים.
המשיבות היו כה מנותקות מהמנוח וממשפחתו, עד כי לא ידעו ש _____ הוא אחיה של המנוחה וכינו אותו 'בן דוד' בכתב הטענות, וראו בו 'אדם זר'.
13. לטענת המבקש, יש צוואה קודמת של המנוח, מיום 14.9.1999, אותה ערך עם המנוחה, וגם בה הורה שכל רכושו - יעבור לאשתו, ולא ציין את המשיבות כזוכות בה, לא היה ביניהם כמעט כל קשר לאורך השנים, והוא לא רצה להוריש להן דבר.
14. לטענתו, משירשה אשת המנוח את רכושו של המנוח, בהתאם לצוואתו שקוימה, רשאית הייתה להורישו למי שמצאה לנכון, והיא ציוותה אותו בצוואתה לאחיה.
15. לטענת המבקש, גם תביעה לביטול צו קיום צוואה כפופה לדיני התיישנות, וכיום התקופה חלפה מזמן.
לטענתו, כבר בשנת 2001 ידעו המשיבות על פטירת המנוח, ידעו על צוואתו ועל הצו וכי הוריש את כל רכושו לאשתו, אולם עד 2013 השתהו ולא עשו מאומה. המשיבות אישרו בחקירה שאשת המנוח ביקרה אצלן לאחר פטירתו, המשיבה 2 אישרה שבשנת 2004 היא בדקה ביחד עם בתה אצל הרשם לענייני ירושה את עניין צוואתו של המנוח, אישרה שהוציאה מסמכים מהרשם לענייני ירושה והם הלכו ליעוץ אצל עו"ד פרידמן שיסביר להן מה לעשות. המשיבה אישרה שהופנתה על ידו לעו"ד נוסף, אשר מייצג אותה היום, אלא שהוא דרש שכ"ט גבוה ולא היה לה כסף לצורך הייצוג, ולכן לא פתחו בהליך משפטי.
המשיבות אישרו שהחליטו לא לפתוח הליך משפטי, מטעמי שכ"ט וגם כי לא חשבו שזה יהיה להן כדאי.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

16. לטענת המבקש, נימוקים אלה אינם מהווים נימוק לאפשר להן להגיש את התביעה כיום, נוכח התיישנות ושיהוי.

17. אם היו להן טענות כנגד הצוואה היה עליהן להגישן במועד הדרוש, אולם הן לא עשו זאת, ואף לא עשו כן במשך 13 שנים לאחר מכן.

לטענתו, הגשת הבקשה למתן צו הקיום פורסמה בעיתונות על ידי הרשם לענייני ירושה כפי הוראת התקנות והחוק באותה עת, הבקשה הייתה נחלת הכלל, והן אינן יכולות לטעון כי לא קיבלו הודעה.

18. לטענתו, השיהוי נקבע מהמועד בו נתגלתה העובדה החדשה, כאשר כאן המשיבות ידעו על העובדות ולא פעלו. נקבע כי חובה להגיש את הבקשה בהקדם, והדבר לא נעשה, על כן הבקשה הוגשה בשיהוי רב, ללא הסבר מספק, ולא בהזדמנות הראשונה שהייתה להגיש. על כן יש בכך כדי להביא לדחייתה. גם משיקולים של סופיות הדיון, אין לאפשר זאת. רצון המנוח היה להוריש את רכושו לאשתו, רצון זה קויים ואין לבטלו. בנסיבות אלה התביעה התיישנה, התקיים שיהוי רב, יש לדחות התביעה מטעמים אלה.

טענת המשיבות

19. לטענת המשיבות, אין התיישנות או שיהוי בבקשתן, שכן יש לבחון את מועד היווצרות העילה לתביעה. לטענתן, אמנם התקיים הביקור של אשת המנוח בביתן, אך לא נאמר בו דבר על הצוואה והרכוש. לטענתן, הן לא שאלו את אשת המנוח לגבי רכושו של המנוח, כל זמן שהייתה בחיים. היא לא הודיעה להן שיש לה צוואה שלו, ואמרה שאחרי מותה יסודר עיזבון המנוח והוא דאג לבנותיו.

20. לטענת המשיבות, [ס' 72 לחוק הירושה](#) גובר על טענת ההתיישנות, המחוקק קבע את המונח: "הזדמנות סבירה ראשונה" ולא הגביל את ביה"מ במועדים, כאשר יש לו שיקול דעת נרחב להזקק לטענות או לעובדות חדשות. על בית המשפט להביא בשיקוליו את האיחור ונסיבותיו, ומידת הסבירות של ההסבר.

21. המשיבה אישרה שבשנת 2004 קיבלה את המסמכים מהרשם לענייני ירושה, וכן הלכה ליעוץ אצל עו"ד.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

אולם לדבריה, לא היה לה אז כסף לשלם, את הסכומים שדרש עבור הפעולה המשפטית.

22. לטענתן, שנה לאחר פטירת המנוחה, בשנת 2006 הן פנו למבקש בבקשה לקבל מידע, רק בשנת 2007 הבינו שלא יקבלו ממנו תשובה והחליטו לפנות להליך משפטי. לכן לטענתן ההזדמנות הראשונה הסבירה שלהן התגבשה רק בשלהי 2007, אולם לא היה להן כסף, הן היו חולות, וגם המצב הביטחוני בדרום לא היה טוב. לכן לא הגישו את ההליך גם בשנת 2007. לכן יש לספור את מניין הימים רק משנת 2007, ובנוסף רק בשנת 2012 הן גילו שבעיזבון היו שתי דירות. (ס' 16 לסיכומים).

23. לטענת המשיבות, אין מחלוקת שאילו היו מגישות את התביעה במועד הצוואה הייתה מתבטלת. לטענתן, הן היו בקשר עם המנוח ולאחר שעלו לארץ, הם התראו באירועים משפחתיים חשובים. בנוסף טענו, כי אף אם יש צוואה קודמת למנוח אשר גם בה לא הוריש להן דבר, אין זה מועיל למבקש, כי אין בצוואה הקודמת התייחסות ליורש אחר יורש. בנוסף טענו שמאחר שצוואה קודמת מבוטלת ע"י צוואה מאוחרת, הרי שגם הצוואה הקודמת בטלה.

24. בנוסף טענו המשיבות כי במסגרת החקירה התברר שהמבקש לא אמין, הוא הביא עדה מוזמנת מטעמו שמסרה גרסה שונה מהתצהיר, וכן לא הביא עדים נוספים. על כן יש לדחות את טענות השיהוי וההתיישנות, ולאפשר לדון בתביעה.

דיון

המסגרת המשפטית

25. **החוק לענייני ירושה, תשכ"ה - 1965** (להלן: "החוק") קבע מתווה המאפשר לרשם לענייני ירושה, או לבית המשפט המוסמך, לתקן או לבטל את צו קיום הצוואה, בתנאים מסוימים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

תיקון וביטול של צו ירושה ושל צו קיום

72. (א) נתן רשם לענייני ירושה או בית משפט צו ירושה או צו קיום, רשאי כל אחד מהם, לגבי צווים שנתן, לפי בקשת מעוניין בדבר, לתקנם או לבטלם על סמך עובדות או טענות שלא היו בפניו בזמן מתן הצו; ואולם ראה רשם לענייני ירושה שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה, יעביר את הבקשה לבית המשפט."

תקנה 27 לתקנות הירושה, תשנ"ח-1998 (להלן: "התקנות"), קובעת את האופן בו תוגש הבקשה, כיצד תדון, וכן קבעו פעם נוספת כי:

"27 (ג) (...) תדון בפני בית המשפט או הרשם לענייני ירושה, לפי הענין, אולם אם הוגשה הבקשה לרשם לענייני ירושה, והוא ראה כי נתקיים אחד מן התנאים הקבועים בסעיף 67א(א) לחוק או אם ראה שלא להיזקק לבקשה לפי סעיף 72. לחוק, יעביר את הבקשה לבית המשפט כדי שידון בה; בית המשפט רשאי שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה."

26. פסיקת בתי המשפט קבעה את מתחם הפרשנות להוראות החוק והתקנות לעניין זה. השיהוי מהווה מחסום לדיון מחודש, אך אינו מחסום החלטי. בית המשפט רשאי להיזקק לבקשה לתיקון או ביטול הצו חרף השיהוי, הגם שהדבר לא ייעשה כדבר שבשגרה. (ע"א 601/88 עזבון המנוחה רודה נ' שרייבר, מז (2) 441 (1993)).
כך גם יש לתת את הדעת לקושי אשר ההשתהות בהגשת הבקשה עלולה לגרום בבירור זכויות הצדדים.

27. השיהוי נמדד מהמועד שבו נתגלתה למבקש אותה עובדה או טענה חדשה המצדיקה את הביטול (ע"א 2590/95 עאסי נ' עאסי, דינים עליון מ 325), אולם גם ניתן שתתייחס להתנהגות או למחדל של מי שמבקש את ביטול הצו - בטרם מתן הצו, או לאחר מכן.
כך גם יש לבדוק האם היה ביכולתו של המבקש להביא את העובדה או הטענה לפני בית המשפט

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

טרם מתן הצו, ואם ניתן הצו, האם השהה המבקש את בקשתו במשך זמן בלתי סביר **(ת"ע 8332/00 (ת"א) מילר נ' מילר, דינים משפחה א 684)**.

לעיתים נמדד השיהוי מהיום בו נודע למבקש על מתן הצו אותו הוא מבקש לבטל, כאשר בודקים האם השיהוי הינו בלתי סביר.
(ב. קראוס דיני ירושה ועיזבון, המכון למחקרי משפט וכלכלה בע"מ, תוספת 17, ע' 305 (ב)).

28. במסגרת שיקול הדעת אם לקבל את טענת השיהוי או לדחותה, יביא בית המשפט בחשבון את טיבה ואת משקלה של העובדה או הטענה החדשה, מול מידת האיחור בהגשת הבקשה או בהעלאת הטענה בפני בית המשפט, תוך מתן הסבר לאיחור והקושי שהוא מעמיד בפני מי מהצדדים לבירור העובדות של המקרה.
(ע"א 4440/91 טורנר נ' טורנר מז (2) 436 (1993); ע"א 516/80 לשינסקי ואח' נ' הנאמן על נכסי לשינסקי, לו (4) 337 (1982)).
להרחבה ראה: ש. שוחט, מ. גולדברג, י. פלומין "דיני ירושה ועיזבון" מהדורה ששית, ע' 160.

29. כאשר יש טענה או עובדה שהייתה ידועה למבקש את התיקון או הביטול של הצו, רשאי בית המשפט שלא להיזקק לבקשה ולדחותה.
(ע"א 336/80 פרימן נ' אסט, פ"ד לד (4) 304, 308 (1980)).

30. המבקש את תיקון הצו או ביטולו בהתאם לסי' 72 לחוק, חייב להניח את דעתו של בית המשפט תחילה "שהוא בא נקי כפיים ובר לבב, ושלא בו עצמו האשם שנפל בצו קיום המשגה שברצונו לתקן" (ע"א 172/78 ניז'ני נ' קורץ, פ"ד לג (2) 22, 24 (1979)).

31. אמנם, את המשקל העיקרי יש לתת להסבר לשיהוי, אולם גם למשך הזמן שחלף יש נפקות. שיהוי בן 14 שנים נקבע כבלתי סביר (ע"א 562/78 עבסי נ' אלעבסי, פ"ד לה (1) 290 (1980)). כך גם נקבע שבקשה לתיקון צו לאחר 13 שנה לוקה בשיהוי בלתי סביר שכן ניתן היה להגישה זמן רב קודם לכן (ע"א 671/88 בנדה נ' שצ'רנסקי, פ"ד מה (1) 288 (1990)).

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498-10 פלוני נ' פלונית ואח'

מן הכלל אל הפרט

32. מבדיקה בקבצי התקנות שפורסמו, לעניין תקנות הירושה, עולה כי במועד פטירת המנוח וכן במועד הגשת הבקשה לצו הקיום, עדיין חלו התקנות בטרם התיקון. קרי, נקבע בהן שבבקשה לצו קיום צוואה יש לשלוח הודעה בדואר רשום רק לזוכים על פי הצוואה (תקנה 14 (א), 14 (ב)).

תקנה 14 (ב) תוקנה ונקבע בה כי יש לשלוח הודעה בדואר רשום ליורשים על פי דין או לזוכים על פי צוואה. (תקנות הירושה (תיקון), התשס"א - 2000), כאשר נכתב מועד תחילת תוקפן: "תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן", י"ג באלול התש"ס, 13.9.2000. (קובץ התקנות, 6063, מיום כ"ו בתשרי התשס"א, 25.10.2000).

אשר על כן לא הייתה חבות על אשת המנוח לשלוח הודעה בדואר רשום למשיבות שכן הן לא היו זוכות בצוואה.

דומה כי המשיבות עצמן מודעות לכך שבמועד זה טרם נכנס לתוקפו התיקון, שכן נוקטות בלשון מעורפלת לעניין מועד התיקון 'בסוף שנת ה- 2000' (ס' 14 לתביעה).

33. עם זאת, מאחר ובעבר נקבע בפסיקה כי לא בהכרח ניתן לראות בפרסום בעיתון בהתאם לדרישת התקנות, כהנחה לכאורה על ידיעה בדבר הגשת הבקשה (ע"א 135/74 עמיאל נ' עמיאל, פ"ד כט (1) 94) - אין להסתפק בכך, אלא יש לבדוק את הטיעונים לגופם.

34. גבי _____, הגישה תצהיר בדבר ביקור שערכה ביחד עם המנוחה ועם המבקש, בבתייהן של המשיבות לאחר פטירת המנוח, בשנת 2001, עת אשת המנוח אמרה לבנות שהמנוח ערך צוואה, ובה הוריש לה את כל רכושו (ס' 6 לתצהיר מיום 5.2.14). המשיבות שמעו ולא אמרו דבר (ס' 7). העדה נחקרה על תצהירה וגרסה זו לא נסתרה בחקירתה (22.4.14, ע' 9-11). העדה הוסיפה בעדותה לעניין הדירות, אולם גירסתה לעניין הביקור לעיל, לא נסתרה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

גם המשיבה ____ אישרה את קיומו של הביקור, וכן אמרה כי ידוע לה גם על ביקור אצל אחותה, ברם הכחישה כי דובר באותו ביקור על הצוואה (ע' 13, ש' 3 - 12).

35. המבקש בתצהירו, תיאר כי המשיבה ____ ביקרה בביתו מספר חודשים לאחר שאשת המנוח ביקרה בביתה. היה זה לאחר שהיא (אשת המנוח) עברה לגור בביתו מפאת מחלתה (ס' 14 לתצהיר מיום 5.2.14). המבקש הצהיר כי גם בביקור זה חזרה אשת המנוח ואמרה למשיבה כי המנוח הותיר לה את רכושו בצוואה. הצהרה זו של המבקש לא נסתרה בחקירתו. כך גם העיד כי בכל הנוגע לירושת אביהן, המשיבות ידעו הכל כבר אז. (14.4.22, ע' 9).

36. המשיבות מאשרות כי ידעו על פטירת המנוח, אישרו שאשת המנוח ביקרה בביתן לאחר פטירתו - וכן אישרו כי בשנת 2004 הוציאו את המסמכים מהרשם לענייני ירושה ופנו ליעוץ משפטי, אלא שלא היה להן כסף לטפל בכך.

37. הגב' ____, הצהירה כי לאחר פטירת המנוח, היה לה קשר דליל עם אשת המנוח (ס' 5 לתצהיר), אולם טענה כי אשת המנוח לא אמרה לה, שהמנוח השאיר את כל רכושו לה. והנה, מאשרת המשיבה כי בשנת 2004 פנתה לרשם לענייני ירושה, קיבלה את כל המסמכים לידיה, פנתה לעו"ד ליעוץ, והחליטה שלא לפעול בשל שכ"ט. גם לה, וגם לאחיותיה, לא היה כסף להקדיש לכך.

14" בשנת 2004 הצלחתי בעזרת בתי שהחלה באותה תקופה רק לעבוד

בלשכת הוצאה לפועל לברר איך אפשר לבדוק את כל ענייני הירושה. בתי

הצליחה לברר לי כי אבי השאיר צוואה והוציאה מסמכים מרשם הירושות.

15. פניתי בשנת 2004 לעורך דין על מנת שיטפל שיבדוק את כל ענייני

הירושה, אולם לא היו ברשותי מספיק כספים על מנת לשלם את שכר טרחתו

לבדי ואחיותיי גם ____ וגם ____ היו במצב כלכלי לא טוב.

16. כמו כן באותה תקופה סברתי כי הירושה של אבי ז"ל כוללת רק כסף

מזומן לא ידעתי שברשותו של אבי היו שני נכסים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

17. אשר על כן לאור העובדה כי לא היו ברשותי וברשות אחיותיי את הכספים לשלם לעו"ד את שכר טרחתו נאלצתי לזנוח את העניין.
(תצהיר מיום 24.2.14)

38. המשיבה אישרה זאת פעם נוספת בחקירתה:

"ש. אני מקריא לך מסעיף 12 לכתב התביעה, [מצטט] הגעת לרשם הירושות, כן או לא.
ת. כן, בעזרת הבת שלי נודע לי שאכן קיימת ירושה, בעתון פורסם כי אבי נפטר, אני לא ידעתי עברית מספיק טוב, ואני לקחתי את צו הירושה הזה ופניתי לעו"ד פרידמן כדי שישביר לי מה כתוב כאן ומה עלי לעשות.
ש. מפנה לסעיף 14 לתצהירך, את אומרת שבאמצעות הבת שלך הצלחת לברר בשנת 2004 והוציאה מסמכים מרשם הירושה.
ת. אני לקחתי את כל זה כאשר __ פרידמן המליץ לי לפנות לעו"ד ויסברג וביקשו על העבודה הזו סכום מאד מכובד, אני ניסיתי בעצמי לסדר. ידוע לי אז היה רק על נכס נדלני אחד.
ש. מתי ידעת על נכס נדלני אחד, ב 2004 כשהוצאת את הצוואה של אבא.
ת. בשנת 2004 כאשר לקחתי את המסמכים והלכתי לעמיגור, היה ידוע לי אך ורק על נכס נדלני אחד.
ש. מפנה אותך לתצהיר שלך בסעיף 16 לפיו סברת שהיה רק כסף מזומן ולא על נכס. אז איך נודע לך פתאום על הנדלן.
ת. אני ידעתי על נכס נדלני אחד ועל הכספים שלו נודע לי מאוחר יותר שכל הכספים במזומן היו אצלו בקביים.
ש. בתצהיר שלך את אומרת הפוך, שב 2004 ידעת שיש לו רק כסף ושום נכסים.
ת. כאשר פניתי אל מנהל עמיגור, נאמר לי כי הם הפריטו, קנו את הדירה הזו תמורת 160,000."

(22.4.14, ע' 13 ש' 19 - 31, ע' 14 ש' 1 - 4)

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

39. המשיבה גם אישרה כי אמרה הכל לאחיותיה, וגם להן לא היה כסף לשלם את שכר הטרחה:

"ש. אני אומר לך שאני הבנתי את התצהיר שלך בצורה כזאת, שב- 2004 באמת קיבלתם את צו הירושה והלכתם לרשם לענייני ירושה עם הבת שלך שעובדת בהוצל"פ, ואז כמו שכתוב בסעיף 16 לתצהירך הבנתם שהיה רק כסף, ולא היו לו שום דבר מעבר לכסף, והבנתם שהכסף הולך לאשתו ___ ולכן החלטתם שלא להתנגד לצוואה כי הבנתם שהכל בסדר. זה מה שהיה ב 2004. ת. אני הבנתי הכל ואני פניתי לאחיות שלי כדי שגם הן יעזרו, כולנו ביחד, כי לא יכולתי בכוחות עצמי לשלם 30,000 ש"ח." (22.4.14, ע' 14, ש' 15 - 20).

40. הנה כי כן, המשיבה מאשרת שידעה על הצוואה ועל צו הקיום, פנתה לעו"ד שהציע לה לפעול בהליך משפטי - שאם לא כן, לשם מה צריכה הייתה לשלם לו כסף עבור שכר טרחה - ואילו היא ואחיותיה, החליטו "לזנוח את העניין", ככתוב בתצהיר, מטעמי חסרון כיס.

41. המשיבה אישרה שבשנת 2004, לאחר שקיבלה את הצו, פנתה לעו"ד פרידמן, והוא הפנה אותה לעו"ד ויסברג - הוא עורך הדין המייצג את המשיבות בהליך דנן היום - אלא שעו"ד ויסברג ביקש סכום נכבד מבחינתה באותה עת, לה ולאחיותיה לא היה הכסף למימון הליך משפטי, ולכן זנחו זאת.

42. **נימוק של שכר טרחה, שבעטיו החליטו המשיבות שלא להתנגד לצו קיום הצוואה בסמוך למועד פטירתו של המנוח, ולאחר שהוציאה את כל המסמכים הדרושים בעניין צו קיום הצוואה - איננו מהווה נימוק המצדיק את השיהוי הניכר.**

שהרי המשיבה למעשה מאשרת, כי כבר בשנת 2004 הוצע לה שאם רצונה בכך - היא יכולה לעתור בהליך משפטי תמורת תשלום שכר טרחה. אולם המשיבה בחרה שלא לעשות כן.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

- לא זו בלבד, אלא שהמשיבה שיתפה בכך את אחיותיה, המשיבות הנוספות, לכולן לא היה כסף לשלם, והן החליטו שלא לפעול.
43. האחות ___ אישרה בעדותה כי ___ פנתה אליה לצורך פעולה, שאלה אותה אם יש לה כסף והיא ענתה לה בשלילה שאין לה כסף. (ע' 16, שורות 24 - 31).
44. טענתן כי רק בשנת 2012 גייסו מהבנק את תשלום שכר הטרחה - רק מחזקת את העובדה כי המשיבות לא פעלו בשנת 2004 משיקולים שלהן. אין בטענת גובה שכר טרחה, כדי להצדיק את השיהוי הרב.
45. **לא מצאתי כי המשיבות פעלו ב"הזדמנות הסבירה הראשונה". נהפוך הוא, הייתה להן 'הזדמנות' לפעול - והן בחרו שלא לפעול.**
גם אם הייתה ההחלטה מטעמי שיקולי שכ"ט, וגם אם הייתה משיקולים של 'כדאיות', קרי האם יש בעיזבון כדי להצדיק את תשלום שכה"ט - אין בכך כדי לשנות את העובדות: המשיבות ידעו על פטירת המנוח, התרשמתי כי ידעו גם על הצו, והוכח כי בשנת 2004 גם קיבלה לידיה אחת המשיבות (הגב' __) את המסמכים מהרשם לענייני ירושה, פנו לעו"ד הבקיא בתחום - ואישרו כי לא פעלו נוכח העובדה כי לא היה בידן לשלם שכר טרחה. הן ביכרו שלא לפעול.
46. **החלטה זו אינה מאפשרת להן לבוא היום בשערי ביה"מ בידיים נקיות, ולטעון כי היום הינה אותה 'הזדמנות סבירה ראשונה'.**
47. לא זו בלבד, אלא שהמשיבה אף הוסיפה נימוק נוסף לכך שלא פעלה בעניין צוואת המנוח באותה עת: היא סברה שיש רק כסף מזומן, לטענתה, ולא ידעה שברשותו עוד שני נכסים. (ס' 16 לתצהיר).
- לא מצאתי כי נימוק זה, מטעמי 'כדאיות' ההליך לתקוף את הצוואה, העובדה שהמשיבה אישרה כי סברה באותה עת שהיקף העיזבון קטן יותר ומשום כך לא פעלה - מהווה עילה משפטית המצדיקה שיהוי כה רב.**

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

- יתר על כן, המשיבה גם אישרה בחקירתה כי ידעה על דירה שהיתה למנוח בעבר, ככל הנראה דרך עמיגור. היא אישרה כי למעשה ידעה על דירה אחת.
(22.4.14, ע' 13 ש' 23 - 31, ע/ 14 ש' 1 - 4)
48. לא זו בלבד, אלא שמחקירתה עולה כי המשיבה לא הסתפקה בפנייה לעו"ד על מנת לבדוק את האפשרות להגיש הליך לצורך תקיפת הצוואה, אלא פעלה מעבר לכך - היא פנתה לחברת עמיגור, בניסיון לברר פרטים על הדירה. (ע/ 14 ש' 1 - 4)
49. בנוסף, גם עדותה של האחות ____ סתרה את האמור, כאשר השיבה כי היא ידעה על דירות המנוח, ואף אמרה זאת לאחותה.
- ש"ש. אם אחותך כותבת בתצהיר שבשנת 2004 היא חשבה או היא ידעה שלאבא בירושה היה רק כסף, זה נכון מה שכתוב או לא?
ת. היו לו כספים, גם כספים, גם דירות, אני אמרתי לה הכל.
(22.4.14, ע' 17 ש' 13 - 15).
50. לא נתתי אמון בטענת המשיבות - לפיה המנוחה אמרה להן, שאין להן צורך לעסוק בעיזבון המנוח אלא לאחר מותה, וכי משום כך לא טיפלו בהליך המשפטי.
שהרי אם כך הדבר - מדוע פנו לעו"ד בשנת 2004 - כאשר המנוחה עודנה בחיים?
51. כך גם לא נתתי אמון בטענת המשיבות - כי המנוחה אמרה להן שהמנוח דאג להן בצוואתו. נהפוך הוא, ממה שנפרש בפני בית המשפט במסגרת התצהירים והחקירות, התרשמתי כי לא היה קשר קרוב בין המנוח למשיבות, וכן כי כולם היו מודעים לכך.
52. טענת המשיבות בסיכומים (ס' 26) כי רק שנה לאחר פטירת המנוחה - שנפטרה בשנת 2005 - החלו להתעניין בעיזבון המנוח - סותרת את הצהרתן שלהן כי כבר בשנת 2004 פנו לרשם לענייני ירושה, קיבלו את צו קיום הצוואה, פנו ליעוץ משפטי בעקבותיו, ואף ערכו בירור בנוגע לדירת מגורים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

53. לא נתתי אמון בטענת המשיבות כי סברו שהמירוץ להתיישנות יחל רק לאחר פטירת אשת המנוח, וגם אז טענו שרק בשנת 2007 הבינו לפתע כי עליהן לפעול בעניין העיזבון. התרשמתי כי בחרו את התאריך המאוחר ביותר בו לא ניתן יהא לטעון כי חלה בענייני התיישנות. אציין כי לא נתתי אמון בעדותן של המשיבות, והיא לא הייתה מהימנה בעיני.

54. גם הטענה החלופית שהעלו המשיבות, כי בשנת 2007 עדיין לא פעלו כי לא היה להן כסף, הן היו חולות, וכן בדרום היה מצב בטחוני קשה - נדחית. אין בכך כדי להצדיק את המחדל שתואר לעיל.

55. לא מצאתי לקבל את הטענה ל'חוסר בקיאותן ברזי המשפט' של המשיבות. שהרי הן הלכו ליעוץ משפטי, קיבלו יעוץ משפטי מעורך הדין, והן שבחרו שלא לפעול, משיקולים שלהן.

56. אשר על כן ונוכח כל המפורט בלעיל מצאתי כי תביעת המשיבות לוקה בשיהוי רב ובלתי סביר, עת הוכח כי ידעו על הדברים ובחרו שלא לפעול.

התיישנות

57. די בקביעה זו לעניין שיהוי בלתי סביר, כדי לקבל את בקשת המבקש לדחיית התביעה משום כך. עם זאת, אתייחס להלן גם לשאלת ההתיישנות.

58. בקשה לביטול צו קיום צוואה עשויה להדחות גם בשל התיישנות על פי האמור [בחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958](#) (להלן: "[חוק ההתיישנות](#)").

המבקש להסתמך על התיישנות התביעה, כפוף לאמור [בחוק ההתיישנות](#): כגון משך תקופת ההתיישנות, תאריך תחילת מירוץ ההתיישנות והסיבות להפסקת תקופת ההתיישנות.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

סעיף 72 לחוק, אינו בא במקום האמור [בחוק ההתיישנות](#) אלא נוסף על האמור בו.
(ש. שילה "פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965" כרך כג (2002);
ע"א 135/74 עמיאל נ' עמיאל, פ"ד כט (1) 94).

59. הוראת ס' 72 לחוק, אינה מחליפה את הוראות [חוק ההתיישנות](#), אלא באה להוסיף עליהן תנאים מגבילים.

בהתאם [לחוק ההתיישנות](#), תביעת היורש נוצרת ביום שבו מת היורש, והיא נוצרת אף אם היורש אינו מודע לכך.

אולם בהתאם [לס' 18 לחוק ההתיישנות](#), לא תסתיים תקופת ההתיישנות לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום ההוא, ובהתאם לאמור בס' 7, 8 בו, יתכנו מקרים בהם המועד להתחלת מירוץ ההתיישנות - יידחה.

(ב. קראוס [דיני ירושה ועיזבון](#), המכון למחקרי משפט וכלכלה בע"מ, תוספת 17, ע' 305 (ז)).

60. בחוק ההתיישנות נקבעו מספר הוראות, כדלהלן.

סעיף 5 לחוק, קובע את תקופת ההתיישנות:

"התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן - תקופת ההתיישנות) היא-
(1) בשאינו מקרקעין - שבע שנים; "

[סעיף 6 לחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958](#) קובע כי:

"תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה".

סעיף 8 לחוק קובע 'התיישנות שלא מדעת':

"נעלמו מן התובע העילות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה".

61. כאשר עוסק בית המשפט בדיני עיזבון וירושה, אין טענת התיישנות טענה קלה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498 פלוני נ' פלונית ואח'

המנוח נפטר ביום 9.5.2000, וצו קיום הצוואה ניתן ביום 12.10.2000. אין ספק כי המשיבות ידעו על פטירת המנוח, והדבר גם לא מוכחש.

ברם נטען כי המשיבות, המתנגדות לטענת ההתיישנות, לא ידעו על קיום הצוואה, או על צו קיום הצוואה.

ברם במקרה דנן, גם אילו הייתה מתקבלת גרסת המשיבות כאילו לא ידעו על קיומה של הצוואה לאחר פטירת המנוח (בשנת 2000) - הרי שהוכח, באופן ברור ומפורש, הנסמך אף על הודאתן של המשיבות, כי כבר בשנת 2004 ידעו על הצוואה, ידעו על צו קיום הצוואה, החזיקו בידן את המסמכים, פנו ליעוץ משפטי, והחליטו שלא לפעול.

אשר על כן, גם לפי פרשנות מקלה, חלפה תקופת ההתיישנות.

לא מצאתי לקבל את שלל הסיבות שסיפקו המשיבות לעניין חוסר המעש שלהן - חסרון כיס, מצב בריאותי, מצב בטחוני בדרום. אין בכך כדי להכשיר את חלוף התקופה. כך גם לא מצאתי לקבל את גרסתן כאילו יש לספור את התקופה רק לאחר מועד פטירת המנוח בשנת 2005 - שגם עליה ידעו - ולא זו בלבד, אלא שיש לספור את התקופה לא ממועד הפטירה אלא רק משנת 2007, ואף משנת 2008 (כך בסיכומים).

62. לא ניתן לאפשר למי שיכול היה לנקוט בהליך משפטי ולא עשה כן, לפתוח בהליך בכל זמן בו הוא בוחר - חרף האפשרות שהייתה לו לעשות כן בזמן המתאים. הדבר אף נוגד את המדיניות המשפטית הראויה, בדבר האינטרס הציבורי בסופיות ההליך והדיון.

63. אשר על כן ונוכח כל המפורט לעיל, מצאתי לקבל את הבקשה כי יש לדחות התובענה כבר בשלב זה נוכח השיהוי הניכר והבלתי סביר בפתירת ההליך, וכן חלוף תקופת ההתיישנות. המשיבות בחרו שלא לפעול, ולעניין זה אין להן להלין אלא על עצמן.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 13-10-35498-10 פלוני נ' פלונית ואח'

64. התביעה נדחית.

המשיבות ישאו, ביחד ולחוד, בהוצאות המבקש ובשכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪.

65. המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים.

ניתן לפרסום ללא שמות הצדדים ופרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ט תמוז תשע"ד, 27 יולי 2014, בהעדר הצדדים.

אילת גולן - תבורי

אילת גולן-תבורי, שופטת